

การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1

Management of Learning Resources Affecting Student Academic
Achievements of Primary Educational Schools under Nakhon Sawan
Primary Educational Service Area Office 1

ศศิวรรณยาห์ มากพ่อง¹ สิทธิพร เขาอุ้น² ทศพล ทีฆพร³ และทินกร พูลพุด⁴

Sasiwanraya Makphong, Sitiporn Koa-un, Tossapon Teekaporn and Tinagorn Poolput

Received: April 28, 2023

Revised: July 10, 2023

Accepted: July 16, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษา 2) ศึกษาระดับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนโรงเรียนประถมศึกษา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้กับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน และ 4) สร้างสมการพยากรณ์การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ครูและบุคลากรของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1 จำนวน 285 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการสร้างการตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2) ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียนอยู่ในระดับมาก ด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปราย

¹⁻⁴ มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา; Chao Phraya University

Corresponding author, e-mail: Sasiwanraya@gmail.com

แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนโรงเรียนประถมศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนโรงเรียนประถมศึกษาที่มีจำนวน 3 ตัวแปร คือ การสร้างแรงจูงใจของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสียในชุมชน (X_4) การสร้างการตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน (X_2) และการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน (X_1) ที่ร่วมกันทำนายผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนโรงเรียนประถมศึกษา ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถอธิบายการแปรผันของระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนได้ร้อยละ 66.50 ($R^2 = 0.665$)

คำสำคัญ: การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้, ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

Abstract

The purposes of this research article were 1) to study the level of management of learning resources of primary schools; 2) to study the level of academic achievement of students in primary schools; 3) to study the relationship between management of learning resources and academic achievement; and 4) to create an equation for predicting the management of learning resources that affected the academic achievement of primary school students. The sample group consisted of 285 teachers and personnel of primary schools under the Nakhon Sawan Primary Educational Service Area Office 1, using questionnaires as a tool for collecting data. Statistics used included frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson correlation coefficient and stepwise multiple regression analysis. The results of the research found that 1) the overall management of the school's learning resources was at a high level. The aspect of creating responses to the needs of students and stakeholders had the highest average; 2) the academic achievement of students was at a high level. The aspect of ability to think analytically, think critically, discussion, exchange of opinions, and problem solving, and the ability to use information and

communication technology had the highest average; 3) the relationship between learning resource management and academic achievement of primary school students was positively related, statistically significant at the .01 level; and 4) management of learning resources that can predict the academic achievement of primary school students had 3 variables: motivation of learners and stakeholders in community (X_4), creating responses to the needs of students and stakeholders in community (X_2), and participation of network partners and stakeholders in community (X_1) that together predicted academic achievement of elementary school students, statistically significant at the .01 level, was able to explain 66.50 percent of the variation in student achievement levels ($R_2 = 0.665$).

Keywords: Management of Learning Resources, Academic Achievement of Students, Educational Service Area Office

บทนำ

จังหวัดนครสวรรค์มีโรงเรียนทั้งหมด 627 โรงเรียน โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 162 แห่ง มีนักเรียน จำนวน 19,669 คน ครูและบุคลากร จำนวน 1,292 คน (สพป.นครสวรรค์ เขต 1, 2564) โดยในปีการศึกษา 2564 มีการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 88 แห่ง และระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 21 แห่ง พบว่า คะแนนเฉลี่ยรวมในระดับ ศธจ. นครสวรรค์ สูงกว่าในระดับสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 ทุกวิชา และต่ำกว่าระดับประเทศทุกวิชา เมื่อพิจารณา รายสังกัด รายกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า 1) โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา (สพม.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และสำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) มีคะแนนเฉลี่ยรวมสูงกว่าระดับสำนักงานศึกษาธิการ ภาค 18 และโรงเรียนสังกัด สพม. และ สช. มีคะแนนเฉลี่ยรวมสูงกว่าระดับประเทศ และ 2) โรงเรียนสังกัดอื่น ๆ มีคะแนนเฉลี่ยทุกวิชาต่ำกว่าระดับสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 และระดับประเทศ แต่สังกัด สพฐ.มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศ วิชาภาษาไทย วิชาวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครสวรรค์, 2564) ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวอาจจำแนก ประเด็นปัญหาของการบริหารจัดการสถานศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ กล่าวคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการ

ศึกษาในระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 อยู่ในเกณฑ์ดี แต่ในระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 อยู่ในเกณฑ์ต้องได้รับการพัฒนา โดยเฉพาะรายวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ สถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้มีการจัดการเรียนการสอนระบบออนไลน์อาจส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาลดน้อยลง เนื่องจากครูผู้สอนไม่สามารถดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนได้อย่างครบถ้วนทุกกระบวนการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนในระบบออนไลน์ มีข้อจำกัดในการนำผู้เรียนได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ทั้งในรูปแบบบุคคล คือ ครูผู้สอน ผู้รู้ ปราชญ์ชาวบ้าน ห้องสมุด ห้องวิทยาศาสตร์ หรือสถานที่สำคัญในชุมชนและท้องถิ่น และจากข้อจำกัดในด้านการใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนลดน้อยลง ขาดแรงกระตุ้นจากบุคคลภายนอก และสิ่งเรียนรู้ภายนอกชั้นเรียน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้น้อยลง

จากความเป็นมาและสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1” เพื่อเป็นการปรับปรุงพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ สร้างการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายชุมชน สร้างการตอบสนองความต้องการของผู้เรียน การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ และสร้างแรงจูงใจของผู้เรียน ทั้งนี้ เนื่องจากแหล่งเรียนรู้เป็นองค์ประกอบสำคัญของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน หรือผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ที่สามารถซึมซับทั้งจากการอ่าน การฟัง การปฏิบัติ การฝึกฝน การสัมผัสได้ของบรรยากาศจากแหล่งเรียนรู้ประเภทต่างๆ ทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน และการนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้เรียน บ่มเพาะและพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะในการเป็นคนเก่งคนดีสามารถดำเนินชีวิตที่มีคุณภาพ มีคุณธรรม จริยธรรมและมีความมั่นคงในสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้กับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1

4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้กับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู และบุคลากร จากโรงเรียนประถมศึกษาจำนวน 162 แห่ง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 จำนวน 1,119 คน ปีการศึกษา 2564

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูและบุคลากร จำนวน 285 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางสุ่มของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie, R.V. and Morgan, D. W., 1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นจากการสังเคราะห์ข้อมูลตามแนวคิดทฤษฎีตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ระหว่าง 0.80-1.00

การเก็บและรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากสำนักบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา เพื่อเสนอต่อผู้บริหาร โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง หลังจากได้รับแบบสอบถามกลับคืน 285 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด ผู้วิจัยตรวจสอบความเรียบร้อยและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ผู้ตอบได้ส่งกลับคืนมาแล้วนำไปวิเคราะห์ต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเรียงตามลำดับได้แก่ ด้านการสร้างการตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ส่วนด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. ผลการศึกษาระดับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหา กับด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร อยู่ในระดับมากที่สุด และมีด้านความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ กับด้านความสามารถในการสร้างนวัตกรรม มีค่าเฉลี่ยในระดับมากตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้กับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนโรงเรียนประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด คือ การสร้างแรงจูงใจของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสียในชุมชน ($X_4 = .768$) รองลงมา คือ การสร้างการตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสียในชุมชน ($X_2 = .549$) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ ($X_3 = .407$) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายและผู้มีส่วนได้เสียในชุมชน ($X_1 = .138$) ตามลำดับ ซึ่งทั้ง 4 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับปานกลางทุกตัวแปร

4. การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า มีตัวแปร 3 ตัว คือ การสร้างแรงจูงใจของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสียในชุมชน (X_4) การสร้างการตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสียในชุมชน (X_2) และการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายและผู้มีส่วนได้เสียในชุมชน (X_1) ร่วมกันทำนายผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนโรงเรียนประถมศึกษา ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งตัวแปรทั้ง 3 ตัว สามารถอธิบายการผันแปรของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ได้ร้อยละ 66.50 ($R^2 = 0.665$) สามารถเขียนสมการในรูปคะแนนดิบได้ ดังนี้

$$\hat{Y} = 2.02 + 0.35 (X_4) + 0.37(X_2) + 0.18 (X_1)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$\hat{Z} = 0.54 (Z_4) + 0.54 (Z_2) + 0.34 (Z_1)$$

อภิปรายผลการวิจัย

1. การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการสร้างการตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และด้านการสร้างแรงจูงใจของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน โดยมีด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสื่อสารสนเทศสมัยใหม่ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนอย่างชัดเจนเพื่อให้การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพ รวมทั้งโรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียน ผู้ปกครองคณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนแนะนำแหล่งเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ มีการจัดเก็บฐานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ทั้งในรูปแบบเอกสาร และสื่อออนไลน์ รวมทั้งโรงเรียนมีการสร้างการตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน ซึ่งปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ที่สำคัญ คือ โรงเรียนมีการสร้างการตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนอย่างต่อเนื่อง มีการปรับปรุงห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องวิทยาศาสตร์ ให้สามารถใช้ประโยชน์ได้เต็มประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิราภรณ์ (2563); กุเกียรติ แดงสีดา (2563) พบว่า การบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาในยุคดิจิทัล จะต้องดำเนินการอย่างครบวงจร ทั้งด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงาน ด้านตรวจสอบและติดตาม และการศึกษาของภาคีพันธมิตร พรหมสวัสดิ์ และคณะ (2564) พบว่า โรงเรียนควรมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับบริหาร และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เพียงพอ มีการนิเทศการใช้แหล่งเรียนรู้ของครู และนักเรียนอย่างจริงจัง และสม่ำเสมอ ตลอดจนการปรับปรุงและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลให้ทันสมัยเป็นปัจจุบัน

2. ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหา และด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา และความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ขณะที่ด้านความสามารถในการอ่าน การเขียนการสื่อสารและการคิดคำนวณ มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น ๆ แต่อยู่ในระดับมาก ปัจจัยเกื้อหนุนสำคัญคือการนำนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการศึกษาอย่างมีคุณภาพ บริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนเก่งดี และมีความสุขสอดคล้องกับงานวิจัยของพรทิพย์ เบาสูงเนิน (2560); ทิพวรรณ สำเภาแก้ว

(2560); วิมาลย์ สีทอง (2563) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิสัยทัศน์ และมีทักษะในการวางแผน และปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ มีการมอบหมายภาระหน้าที่และความรับผิดชอบโดยยึดหลักการ มอบหมายภาระงานตามความรู้ความสามารถของครู ส่งผลให้การบริหารจัดการสถานศึกษาเกิด ประสิทธิภาพ และสามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้กับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = 0.815$) เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ เนื่องมาจาก โรงเรียนมีการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาที่เป็นระบบ ผู้บริหารสถานศึกษามีการ แต่งตั้งคณะกรรมการในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียใน ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแนะนำแหล่งเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับ งานวิจัยของกษมาพร ทองเอื้อ (2563) ศึกษาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น 1) ด้านการวางแผนกลยุทธ์ 2) ด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ 3) ด้านการกำกับติดตามและ ส่งเสริมการบริหาร 4) ด้านการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม และ 5) ด้านการพัฒนา โดยให้ ความสำคัญกับการทำความเข้าใจ พร้อมทั้งพัฒนาครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและ ภายนอก การจัดการด้านงบประมาณอย่างคุ้มค่า เหมาะสม การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ ตลอดจนรูปแบบการบริหารจัดการโดยใช้วงจรคุณภาพ หรือแนวทางอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับบริบท ของสถานศึกษา เช่นเดียวกับการศึกษาของวริศรา อรุณกิตติพร (2562); จตุรภัทร ประทุม (2559) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีการวางแผนปรับปรุง พัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างครบถ้วนและทันสมัย ทั้งระบบอินเทอร์เน็ต สื่อสิ่งพิมพ์ หรือสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ให้ผู้เรียน ครู และบุคลากร สามารถสืบค้น ข้อมูลและสร้างองค์ความรู้จากแหล่งเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ผลการสร้างสมการพยากรณ์ที่เกิดจากการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่ส่งผลต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า มีตัวแปรการสร้างแรงจูงใจของผู้เรียนและผู้ มีส่วนได้ส่วนเสีย (X_4) การสร้างการตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียใน ชุมชน (X_2) และการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน (X_1) ที่ร่วมกัน ทำนายผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนโรงเรียนประถมศึกษา ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งตัวแปรทั้ง 3 ตัว สามารถอธิบายการผันแปรของผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนโรงเรียน ประถมศึกษา ได้ร้อยละ 66.50 ($R^2 = 0.665$) สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพัตรา ชันทอง (2562) การมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งเรียนรู้ของนักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และ

ชุมชนจะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียนมากขึ้น และการศึกษาของนิสิตภา ๖ เจริญร่ว และคณะ (2566) การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนใน ศตวรรษที่ 21 สามารถสร้างสมการพยากรณ์ ได้ร้อยละ 59 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

องค์ความรู้ใหม่

การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในปัจจุบัน จำเป็นต้องอาศัยการสร้าง กระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ที่มีองค์ ความรู้ ทักษะ ความสามารถเฉพาะด้าน และบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกัน ผู้บริหารสถานศึกษาจึง ต้องมีภาวะผู้นำหรือทักษะในการทำงานเป็นทีม เพื่อบูรณาการความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆใน การพัฒนาให้แหล่งการเรียนรู้ ให้สามารถตอบสนองกับความต้องการของผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วน เสียในชุมชนได้อย่างแท้จริง โรงเรียนสามารถนำองค์ความรู้จากแหล่งเรียนรู้ไปถ่ายทอดและพัฒนา หรือสร้างอาชีพแก่คนในชุมชนได้แท้จริง ในขณะเดียวกันโรงเรียนก็มีความสามารถในการนำองค์ ความรู้ ทักษะ ฝีมือของปราชญ์ชาวบ้าน ผู้รู้ หรือสถานประกอบการในชุมชนมาเป็นภาคีในการ ถ่ายทอดองค์ความรู้ หรือเป็นสถานที่ฝึกงานแก่ครู บุคลากร และนักเรียน ได้เกิดการเรียนรู้จากการ ทำงานจริง เป็นการสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ และการ เรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นการใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า รวมถึงการเปิด โอกาสให้ภาคีเครือข่าย ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน ได้เข้ามาถ่ายทอดความรู้ ทักษะและ ประสบการณ์ ในการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และ การตัดสินใจในการเลือกประกอบอาชีพของผู้เรียนในอนาคต

2. ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายการจัดสรรงบประมาณเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการ บริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงโดยนำเทคโนโลยีสื่อสารสนเทศ และนวัตกรรม การเรียนการสอนที่มีความทันสมัยเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. สถานศึกษาควรส่งเสริมการเรียนรู้ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชนแนะนำแหล่งเรียนรู้ใหม่ ๆ ในพื้นที่หรือใกล้เคียงที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ
2. สถานศึกษาควรสร้างบรรยากาศการใช้แหล่งเรียนรู้ที่ให้นักเรียนมีความรู้สึกผ่อนคลายและสบายใจ และเอื้อต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ครู บุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน
3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูเห็นความสำคัญและส่งเสริมการใช้ พัฒนาสื่อและนวัตกรรม รวมทั้งนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นและพัฒนาให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณที่เพิ่มสูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กษมาพร ทองเอื้อ. (2563). การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุชนิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กัญเกียรติ แดงสีดา. (2563). แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). คณะครุศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- จตุรภัทร ประทุม และคณะ. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จิรภา อินนารี. (2563). การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2. (การค้นคว้าอิสระการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ทิพวรรณ สำเภาแก้ว. (2560). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาสระบุรี เขต 2. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

- นิชาภา เจริญรวย และคณะ. (2566). การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรีระยอง. *วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม*, 10(5), 74-84.
- พรทิพย์ เบาสูงเนิน. (2560). ตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารบัณฑิตวิจัย*, 12(1), 107-122.
- ภาณุพันธ์ พรหมสวัสดิ์ และคณะ. (2564). สภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนปากช่องสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31 จังหวัดนครราชสีมา. ใน *การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 8 ประจำปี 2564 “สู่วิถีใหม่ ด้วย การวิจัยสุขภาพและการบริการ”* (น. 1-14). นครราชสีมา : วิทยาลัยนครราชสีมา.
- วิศรา อรุณกิตติพร. (2562). ปัจจัยการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัยพิษณุพนธ์*, 14(1), 139-149.
- วิมลย์ สีทอง. (2563). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสกลนคร. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สพ.น.นครสวรรค์ เขต 1. (2564). ข้อมูลโรงเรียน นักเรียน และอัตรากำลัง ปีภาคการศึกษา ที่ 2 ปีการศึกษา 2564. เข้าถึงได้จาก <https://www.nsw1.go.th/>.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครสวรรค์. (2564). รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2564 จังหวัดนครสวรรค์. เข้าถึงได้จาก <https://www.nswpeo.go.th/supervisor/cp/upload/pdf>.
- สุพัตรา ชันทอง. (2562). แนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Krejcie, R.V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

